

ปัญหาและแนวทางพัฒนาการบริหารงานการเงินและบัญชีโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12

ฉบับนี้เผยแพร่โดย
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

กรรณิกา กันทะวงศ์

21 ส.ค. 2546

160865

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

พฤษภาคม 2545

ISBN 974-352-224-7

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

จ. 30 ส.ย. 2546

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

..... ประธาน

(รองศาสตราจารย์จารี มณีศรี)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธร สุนทรายุทธ์)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพรัตน์ วงษ์นาม)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ประธาน

(รองศาสตราจารย์จารี มณีศรี)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธร สุนทรายุทธ์)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพรัตน์ วงษ์นาม)

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร.ประเสริฐ สมพงษ์ธรรม)

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร.สุรัตน์ ไชยชมภู)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม ม่วงมี)

วันที่... 31 ... เดือน... พฤษภาคม ... พ.ศ. 2545

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาให้คำปรึกษา และช่วยแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างดียิ่งจากรองศาสตราจารย์ ชารี มณีศรี ซึ่งเป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธร สุนทรายุทธ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพรัตน์ วงษ์นาม กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ซึ่งทำให้ผู้วิจัยได้รับแนวทางในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้และประสบการณ์อย่างกว้างขวางในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ จึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณคณะกรรมการสอบปากเปล่า ที่ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขจนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านดังปรากฏชื่อในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ที่ได้ให้ความกรุณาและอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม รวมทั้งข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการทำวิจัยรวมทั้งผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 12 ที่อำนวยความสะดวกในการเก็บแบบสอบถาม ผู้บริหารโรงเรียนและผู้ปฏิบัติงานการเงินและบัญชีโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 ที่ตอบแบบสอบถามทุกท่านที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณทุก ๆ ท่าน ที่ได้ให้ความช่วยเหลือเป็นกำลังใจสำคัญอย่างยิ่งในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สำเร็จด้วยดี

กรณีกา กันทะวงศ์

43920011 : สาขาวิชา : การบริหารการศึกษา ; กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)
 คำสำคัญ : ปัญหาและแนวทางพัฒนาการบริหารงานการเงินและบัญชี โรงเรียนมัธยมศึกษา
 สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12

กรรณิกา กันทะวงศ์ : ปัญหาและแนวทางพัฒนาการบริหารงานการเงินและบัญชี โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 (PROBLEMS AND PROPOSED DEVELOPMENT PLAN OF THE MANAGEMENT OF FINANCE AND ACCOUNTING DIVISION IN SECONDARY SCHOOLS UNDER THE GENERAL EDUCATION DEPARTMENT IN EDUCATIONAL REGION 12)
 อาจารย์ที่ปรึกษา : ชารี มณีศรี, M.Ed., ธร สุนทรายุทธ , Ph.D., ไพรัตน์ วงษ์นาม, Ph.D., 129 หน้า.
 ISBN 974-352-224-7

การวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางพัฒนาการบริหารงานการเงินและบัญชี โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 ศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพของผู้บริหาร และผู้ปฏิบัติงานการเงินและบัญชี กับประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานการเงินและบัญชี และเพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาการบริหารงานการเงินและบัญชี กลุ่มตัวอย่างได้แก่ผู้บริหารโรงเรียน และผู้ปฏิบัติงานการเงินและบัญชี โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 จำนวน 250 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมาตรวจสอบประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ คือค่าเฉลี่ยความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความถี่ ร้อยละ การวิเคราะห์ความแปรปรวน 2 ทาง

ผลการวิจัย พบว่าปัญหาการบริหารงานการเงินและบัญชี ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 มีปัญหาโดยรวมและรายด้าน 5 ด้าน คือ ด้านการรับเงิน ด้านการจ่ายเงิน ด้านการนำส่งเงิน ด้านการเก็บรักษาเงิน และด้านการตรวจสอบและรายงานผล มีปัญหาอยู่ในระดับน้อยและเมื่อจำแนกตามสถานภาพในการดำรงตำแหน่งเป็นผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานการเงินและบัญชี ภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน จำแนกตามประสบการณ์น้อย กับประสบการณ์มาก ภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการรับเงิน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่สถิติที่ระดับ .05. สถานภาพและประสบการณ์ของผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานการเงินและบัญชีไม่มีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน แนวทางพัฒนาการบริหารงานการเงินและบัญชี ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 ด้านการรับเงิน คือ จัดอบรมเจ้าหน้าที่การเงินให้มีความรู้และเทคนิคต่าง ๆ ในเรื่องการจัดทำบัญชี และทะเบียนที่เกี่ยวข้อง เพื่อจะได้จัดทำบัญชีและทะเบียนเร็วขึ้น ด้านการจ่ายเงิน คือ ให้เจ้าหน้าที่การเงินของโรงเรียนตรวจสอบหลักฐานการจ่ายเงินให้ถูกต้องตามกฎหมายระเบียบที่เกี่ยวข้องในการเบิกจ่าย ก่อนที่จะวางฎีกาเบิกเงิน โดยมีคู่มือการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน ด้านการนำส่งเงินคือ ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญในเรื่องความปลอดภัยในการนำส่งเงิน โดยจะต้องจัดยานพาหนะให้ใช้ ด้านการเก็บรักษาเงิน คือ ให้กรมสามัญศึกษาดกกลงกับกระทรวงการคลัง ขอขยายวงเงินสำรองจ่ายและวงเงินนำฝากธนาคาร ด้านการตรวจสอบและรายงานผล คือ ให้ฝ่ายธุรการจัดทำปฏิทินแผนปฏิบัติการประจำปี ของโรงเรียนเพื่อจะได้ไม่ลืมรายงานการเงินต่าง ๆ

43920011 : MAJOR : EDUCATIONAL ADMINISTRATION ; M.Ed. (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

KEYWORD : PROBLEMS AND PROPOSED DEVELOPMENT PLAN / MANAGEMENT OF FINANCE
AND ACCOUNTING DIVISION / SECONDARY SCHOOLS UNDER THE GENERAL
EDUCATION DEPARTMENT / EDUCATIONAL REGION 12

KANNIKA KANTAWONG : PROBLEMS AND PROPOSED DEVELOPMENT PLAN OF THE
MANAGEMENT OF FINANCE AND ACCOUNTING DIVISION IN SECONDARY SCHOOLS
UNDER THE GENERAL EDUCATION DEPARTMENT IN EDUCATIONAL REGION 12. ADVISORS :
CHARI MANISRI, M.Ed., DHORN SUNTRAYUTH, Ph.D., PAIRAT WONGNAM, Ph.D. 129 p.
ISBN 974-352-224-7

This research was aimed to investigate problems and the proposed development plan of the management of Finance and Accounting Division in secondary schools under the General Education Department in Educational Region 12, to study the interaction between the status of administrators and financial and accounting operators, and to examine the proposed department plan of Financial and accounting Division. The subject was 250 school administrators and financial and accounting operators in secondary schools under the General Education Department in Education Region 12. The instrument used to was a 5-rating-scale questionnaire. The Statistics employed for analyzing the data were standard deviation, frequency, percentile and two-way ANOVA.

According to the findings, five aspects of problems concerning financial and accounting (finance, payment, cash delivery, cash preservation, examining and reporting) were rated a low level. No difference was found in overall and individual aspects when classified by the status of administrators and financial and accounting operators. Also, no difference was found when classified by the level of experience, except in financial aspect ($p < .05$). No interactions were found between the status and experience of administrators and financial and accounting operators.

The development plans of the management of finance and accounting division in secondary schools under the General Education Department, Education Region 12 were suggested as follow. In the financial aspect, financial officers must be trained to learn new information and techniques concerning accounting and registration in order to enhance the productivity. In payment aspect, school financial operators must examine evidence of payment according to rules and regulations written in the manual book. In the cash delivery aspect, administrators must emphasize on cash delivery safety. In cash preservation aspect, the General Education Department must make an agreement with the Ministry of Finance to extend reserved and bank deposit funds. In the aspect of examining and reporting, the administration division must schedule the school's operating plan.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญภาพ.....	ฐ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	5
คำถามของการวิจัย.....	5
สมมติฐานการวิจัย.....	6
กรอบแนวความคิดในการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	8
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
การบริหารงานการเงินและบัญชีโรงเรียนมัธยมศึกษา.....	11
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหาร.....	18
หลักการบริหารการเงินและบัญชีโรงเรียน.....	24
แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการเงิน.....	27
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	41

3	วิธีดำเนินการ.....	58
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	58
	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	59
	ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ.....	60
	วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	61
	การจัดกระทำกับข้อมูล.....	61
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	63
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	64
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	64
	ลำดับขั้นการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	64
5	สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	91
	ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	91
	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	91
	กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	92
	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	92
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	93
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	93
	สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	93
	อภิปรายผล.....	96
	ข้อเสนอแนะ.....	102
	ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย.....	103
	บรรณานุกรม.....	104
	ภาคผนวก.....	110
	ภาคผนวก ก หนังสือขอความร่วมมือการหาคุณภาพเครื่องมือการวิจัย	
	และการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	111

บทที่	หน้า
ภาคผนวก ข เครื่องมือการวิจัย.....	115
ภาคผนวก ค คำอธิบายจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถาม.....	128
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	129

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	55
2	แสดงสถานภาพในการปฏิบัติงานของผู้บริหารและ ผู้ปฏิบัติงานการเงินและบัญชี.....	56
3	แสดงกลุ่มประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของผู้บริหารและ ผู้ปฏิบัติงานการเงินและบัญชี.....	66
4	แสดงสถานภาพและประสบการณ์ของผู้บริหารโรงเรียน และผู้ปฏิบัติงานการเงินและบัญชี.....	66
5	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาการบริหารงาน การเงินและบัญชี โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 จำแนกตามรายด้าน 5 ด้าน.....	67
6	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาการบริหารงาน การเงินและบัญชี โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 ด้านการรับเงิน.....	68
7	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาการบริหารงาน การเงินและบัญชี โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 ด้านการจ่ายเงิน.....	69
8	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาการบริหารงาน การเงินและบัญชี โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 ด้านการนำส่งเงิน.....	70
9	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาการบริหารงาน การเงินและบัญชี โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 ด้านการเก็บรักษาเงิน.....	71

10	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัญหาการบริหารงาน การเงินและบัญชี โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 ด้านการตรวจสอบและรายงานผล.....	72
11	ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัญหาการบริหารงาน การเงินและบัญชีโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 จำแนกตามสถานภาพและประสบการณ์.....	73
12	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบปฏิสัมพันธ์ ในการบริหารงานการเงินและบัญชีโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 จำแนกตามสถานภาพ และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน.....	74
13	ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัญหาการบริหารงาน การเงินและบัญชีโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 จำแนกตามสถานภาพและประสบการณ์ ด้านการรับเงิน.....	75
14	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบปฏิสัมพันธ์ ในการบริหารงานการเงินและบัญชีโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 จำแนกตามสถานภาพ และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านการรับเงิน.....	76
15	ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัญหาการบริหารงาน การเงินและบัญชีโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 จำแนกตามสถานภาพและประสบการณ์ ด้านการจ่ายเงิน.....	77
16	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบปฏิสัมพันธ์ ในการบริหารงานการเงินและบัญชีโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 จำแนกตามสถานภาพ และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านการจ่ายเงิน.....	78

- 17 ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัญหาการบริหารงาน
การเงินและบัญชีโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา
เขตการศึกษา 12 จำแนกตามสถานภาพและประสบการณ์
ด้านการนำส่งเงิน..... 79
- 18 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบปฏิสัมพันธ์
ในการบริหารงานการเงินและบัญชีโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 จำแนกตามสถานภาพ
และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านการนำส่งเงิน..... 80
- 19 ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัญหาการบริหารงาน
การเงินและบัญชีโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา
เขตการศึกษา 12 จำแนกตามสถานภาพและประสบการณ์
ด้านการนำส่งเก็บรักษาเงิน..... 81
- 20 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบปฏิสัมพันธ์
ในการบริหารงานการเงินและบัญชีโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 จำแนกตามสถานภาพ
และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านการเก็บรักษาเงิน..... 82
- 21 ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัญหาการบริหารงาน
การเงินและบัญชีโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา
เขตการศึกษา 12 จำแนกตามสถานภาพและประสบการณ์
ด้านการตรวจสอบและรายงานผล..... 83
- 22 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบปฏิสัมพันธ์
ในการบริหารงานการเงินและบัญชีโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 จำแนกตามสถานภาพ
และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านการตรวจสอบและรายงานผล. 84

23	แนวทางพัฒนาการบริหารงานการเงินและบัญชี โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 ด้านการรับเงิน.....	85
24	แนวทางพัฒนาการบริหารงานการเงินและบัญชี โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 ด้านการจ่ายเงิน.....	86
25	แนวทางพัฒนาการบริหารงานการเงินและบัญชี โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 ด้านการนำส่งเงิน.....	87
26	แนวทางพัฒนาการบริหารงานการเงินและบัญชี โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 ด้านการเก็บรักษาเงิน.....	88
27	แนวทางพัฒนาการบริหารงานการเงินและบัญชี โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 ด้านการตรวจสอบและ รายงานผล.....	90
28	คำอธิบายจำแนกรายชื่อของแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงาน การเงินและบัญชีโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12	128

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1. กรอบความคิดในการวิจัย.....	7